

Kartoffeltyskerne i Sydslesvig

Der er skrevet meget om kartoffeltyskerne - på tysk. Og om kartoffeltyskerne i Midtjylland. Men kun lidt om dem, der kom til Sydslesvig. Det rådes der nu bod på.

HISTORIE

hcd

Med et løfte fra den danske konge Frederik den femte om skattefrihed, en gård med besætning og redskaber brød cirka 4000 personer i årene omkring 1760 op fra Sydtyskland for til fods at vandre mod Altona, på den tid Danmarks sydligste by.

De vidste ikke, at ingenting stod klart til dem, og at de i virkeligheden skulle forvandle gold, uopdyrket hede- og mosejord i Midtjylland og Hertugdømmet Slesvig til frugtbar landbrugsjord. En næsten umulig opgave, skulle det vise sig.

Mange gav op undervejs, mens andre blev. Bogen »Kolonisterne - kartoffeltyskerne i Gl. Tønder Amt« handler om dem, der fik jordlodder i hedeområder syd og øst for Tønder - i tre kolonier i sogne syd for den nuværende grænse - det nuværende Sydslesvig - og i fire kolonier i det nu sønderjyske Tønder Amt. Ikke mindst handler bogen om kolonisternes kamp for blot at overleve.

Første på dansk

Bogen på 200 sider er blevet til i et samarbejde mellem pensionistægteparret Kittu og Sven Petersen og Ruth Christensen fra Rens & Omegns Lokalhistoriske Forening. Foreningen står som udgiver af bogen, hvor Kittu Petersen har været hovedforfatter og tovholder på projektet, mens Ruth Christensen og Sven Petersen har haft ansvaret for enkelte afsnit.

Det er den første dansksprogede bog, som er skre-

To af forfatterne er efterkommere af kartoffeltyskere. Her ses fra venstre Ruth Christensen sammen med Kittu og Sven Petersen. Fotos: Jan P. Jessen

“

Det er den første dansksprogede bog, som er skrevet om Frederik den Femtes koloniseringsprojekt i det slesvigske område.

Jan P. Jessen

vet om Frederik den Femtes koloniseringsprojekt i det slesvigske område, fortæller historikeren Jan P. Jessen, der også har været involveret i projekter. På netter og i småskrifter findes der i

forvejen lidt. Om koloniseringen af amterne Gottorp og Flensborg er der på tysk skrevet massivt om emnet. I denne tyske litteratur er koloniseringen i Tønder Amt berørt. Og på dansk findes der allerede meget litteratur om kartoffeltyskerne i Midtjylland.

Ruth Christensen og Sven

Petersen har siden deres barndom vidst, at de er efterkommere af to sydtyske familier, som valgte at forfølge at skabe sig et bedre liv i det fremmede højt mod nord. Ruth Christensen har i mange år arbejdet med slægtsforskning og emnet »kolonisering« i Tønder Amt - og holdt mange foredrag om det, mens Kittu og Sven Petersen har forsket i Sven Petersens aner de seneste ti år. Bogen er et resultat af to års intenst forsknings- og skrivearbejde.

Bogpræsentation

»Kolonisterne - kartoffeltyskerne i Gl. Tønder Amt« vil blive præsenteret for offentligheden lørdag den 19. september klokken 13 ved en

RESUMÉ

Kartoffeldeutsche in Südschleswig

Mit »Kolonisterne - kartoffeltyskerne i Gl. Tønder Amt« (Die Kolonisten - die Kartoffeldeutschen im Altkreis Tøndern) liegt nun das erste dänischsprachige Buch über die sogenannten Kartoffeldeutschen in der Region Schleswig vor. Bereits früher sind in dänischer Sprache Bücher über Kartoffeldeutsche weiter nördlich in Jütland und auf Deutsch über solche in Südschleswig erschienen.

Mit der Aussicht auf Steuerfreiheit und einen Hof mit Besatzung und Gerätschaften, die von König Frederik V. zugesichert wurden, brachen um 1760 rund 4000 Menschen aus Süddeutschland zu Fuß auf, um nach Dänemark zu gelangen. Sie wussten nicht, dass sie in Wahrheit unfruchtbares, unkultiviertes Heide- und Moorland in Mitteljütland und im Herzogtum Schleswig in fruchtbares Ackerland verwandeln sollten - was sich als nahezu unmöglich zu lösende Aufgabe erwies.

Zwei der Autoren sind selbst Nachfahren von Kartoffeldeutschen.

Kartoffeltyskere er betegnelsen for en gruppe sydtyske indvandrere, der kom til Danmark og Slesvig fra Pfalz og Hessen i tiden omkring 1760.

reception i Museum Mellem Slesvigs Grænser på Pebersmarkvej 4 i Bylderup-Bov.

Det offentlige salg starter i forbindelse med præsentationen den 19. september, men man kan allerede nu reservere et eksemplar ved

henvendelse til Ruth Christensen - enten telefonisk på nummeret 21 32 61 04, på mail marurens@gmail.com - eller på museet i åbningstiden.